

nr. 2 APRIL 2023 89. ÅRGANG

ORGANIST

bladet

Vox humaine
gambe ou Salicional avec
des jeux de fond de 8'
Jeux doux de 8' & 16'

Moderato cantabile

Prière

JACQUES-NICOLAS LEMMENS

EN NØGLEFIGUR I DEN KATOLSKE ROMANTIK

**PÆDAGOGISKE DAGE
I ORGELKLUBBEN**

Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
Tlf. 33 79 16 85 (tr. 10-13)
doks@doks.dk - www.doks.dk
Sekretariatsleder: **Bjørn Arberg**
Mobil 21 47 04 30 (træffes ikke fredag)

Karin Schmidt Andersen formand
Hendriksholm Kirke
Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
ksa@doks.dk
Tlf. 21 28 00 72

Poul Skjølstrup Larsen næstformand
Gørslev og Volderslev Kirker
skjoelstrup@doks.dk
Tlf. 40 68 21 44

Anders Gaden kasserer
Helligåndskirken, Aarhus
anders@helligaandskirken.dk
Tlf. 51 35 63 88

Bente Hogrefe Nielsen
Sjællands Kirkemusikskole
bente.hogrefe@mail.dk
Tlf. 29 67 13 01 - 46 96 46 92

Peter Bjerregaard
Godthaabskirken
pb@godthaabskirken.dk
Tlf. 26 36 87 61

Christina Beltoft
Norre Tranders Kirke
beltoftchristina@gmail.com
Tlf. 98 14 91 73 - 61 71 91 73

Susanne Krog Thesbjerg
Sankt Hans Kirke, Odense
susannethesbjerg@hotmail.com
Tlf. 26 82 80 14

Vester Farimagsgade 13 - 1606 København V
Tlf. 33 95 03 95 - www.aka.dk

Mikael Garnæs ansvarshavende redaktør
Tysk-fransk reformert Kirke
organistbladet@doks.dk - Tlf. 41 26 63 31

Abonnement: årligt kr. 600
Annoncer sendes til annoncer@doks.dk
Annoncepriser: Kontakt redaktør
eller se mere på www.doks.dk
Deadline for redaktionelt stof til
næste nummer: 1. maj
Deadline for annonce-materiale: 1. maj

Grafisk arbejde: spotON og RiisGraphics
Tryk: Litotryk A/S
Forsidegrafik: Helle Riis

3 FORMANDEN HAR ORDET REFORMER

4-5 RAPPORT OVER DOKS' VIRKSOMHED MAJ 2022-APRIL 2023

7 MUSIK TIL GUDSTJENESTEN 1. SØNDAG EFTER PÅSKE, 1. TEKSTRÆKKE

8-10 JACQUES-NICOLAS LEMMENS EN NØGLEFIGUR I DEN KATOLSKE ROMANTIK

11 INDKALDELSE TIL GENERALFORSAMLING

12-13 REGISTERTAVLEN

14-16 POSTULATET STORE BEDEDAGSKONFLIKTEN

"Regeringens ageren i store bededagskonflikten er en historisk begivenhed, der ændrer på den hidtidige opfattelse af forholdet mellem stat og folkekirke."

18 NYE PUBLIKATIONER DANS, BALLETT OG ORGELMUSIK

19 INTERNATIONAL ORGELDAG

20-21 ANMELDELSE ET STORT, OMHYGGELIGT OG YDMYGT UDGIVERARBEJDE

23 KALENDER

24 DOKS'EN UD AF BOKSEN ÅBENHED PÅ BEGGE SIDER AF GRÆNSEN

Af Karin Schmidt Andersen,
formand for DOKS

REFORMER

I sagen om bededag har regeringen demonstrativt vist befolkningen at den ønsker reformer. Vi er således havnet i en historisk situation, hvor en kirkelig helligdag befolkningen har haft som fridag siden 1686 er fjernet, og hvor der er tvivl om, hvorvidt den forståelse af relationen mellem stat og kirke der har været gældende siden grundlovens indførelse i 1849 stadig er gældende. Uden samtale og reel dialog har regeringen brugt sin magt og afskaffet store bededag.

En reform af universitetsuddannelserne er et andet element fra regeringsgrundlaget som vi nu ser udfoldet. Man må håbe det står til troende, når uddannelses- og forskningsministeren siger at parterne skal inddrages og ændringer vil gennemføres efter grundige drøftelser med alle involverede.

Det mest iøjnefaldende i reformudspillet er en afkortelse af kandidatstudiet på de samfundsvidenskabelige og humanistiske uddannelser, der vil ramme halvdelen af de universitetsstuderende. Hvis viden er Danmarks vigtigste råstof, virker det ikke bæredygtigt at forringe de videregående uddannelser for at skabe øget arbejdsudbud. En akademisk uddannelse skal foruden høje kundskaber give mulighed for dybelse i et speciale, og tilegnelse af metoder til at kunne arbejde selvstændigt og problemløsende. Gennem uddannelsesforløbet skabes den platform

man skal stå på og videreudanne sig fra resten af sit arbejdsliv, og på kandidatdelen skabes der bro til det arbejdsmarked, man skal ud at søge job i. Akademikernes formand Lisbeth Lintz har i en kommentar til reformudspillet udtalt: "Kortere uddannelsesforløb vil gøre det svært at få tid til praktik, udvekslingsophold og studierelevant arbejde. Det er uforståeligt, når vi ved at det er denne kobling der oftest er trædestenen til første job."

Det er relevant også fra DOKS' synspunkt at være optaget af reformudspillet på universitetsuddannelserne, for der er brug for veluddannede teologer og akademikere i folkekirken og samfundet generelt. Offentlige såvel som private arbejdsgivere efterspørger specialiseret viden og høje kompetencer. Der er brug for at nyuddannede besidder den nødvendige modenhed og faglige identitet for at kunne arbejde selvstændigt og begå sig på en kompleks arbejdsplads.

For de kunstneriske uddannelser ved vi, at tid er en helt grundlæggende forudsætning for at kunne tilegne sig færdigheder og udtrykke sig kunstnerisk. Musikere ved, at mange timers øvelse i sig selv ikke er nok, det at formes og modnes som musiker kræver tid til refleksion og fordybelse.

På DOKS' område kan vi bidrage til debatten om de akademiske uddannelser

ved at påpege nødvendigheden af at der stadig uddannes kirkemusikere med højeste faglighed. Konservatoriernes uddannelser lider under de seneste års massive besparelser, der også er gået ud over undervisningstiden. Enhver tanke om yderligere forringelse på området vil være fatalt for organistuddannelsen. Samtidig er der brug for studiepladser, for behovet for organister bliver kun større i de kommende år. En fjerdedel af DOKS' medlemmer er over 60, og der uddannes slet ikke nok til at bevare balancen mellem antallet af nyuddannede og antallet, der går på pension. Der er akut behov for at uddanne 8-10 flere kandidater om året, og der ville være beskæftigelse til langt flere, for menighedsrådene efterspørger de kompetencer kirkemusikere med en akademisk uddannelsesbaggrund kan levere. Velfunderet faglighed giver god arbejdskraft også på vores felt.

Regeringens ønske om reformer, der kan øge arbejdsudbuddet i de kommende år, bør ske i samspil med de sektorer, der bliver berørt og har viden på området. Derfor er den igangværende debat om universiteternes kandidatuddannelser så vigtig. En uddannelsesreform skal gennemføres ved bred opbakning og ikke med en magtfuldkommen attitude som i håndteringen af bededag.

RAPPORT OVER DOKS'

virksomhed maj 2022-april 2023

BESTYRELSENS ARBEJDE

DOKS' bestyrelse har afholdt/planlagt i alt otte møder i perioden. Heraf er to afviklet som videomøder. Den 26.-27. januar afholdtes seminar i København.

Udvalg

En del af bestyrelsens arbejde foregår i underudvalg, der varetager særlige ansvarsområder og forbereder emner til bestyrelsens beslutning.

Forretningsudvalg:

Formand Karin Schmidt Andersen,
Næstformand Poul Skjølstrup Larsen, Kasserer Anders Gaden

Forhandlingsudvalg:

Karin Schmidt Andersen, Peter Bjerregaard,
Poul Skjølstrup Larsen, Bjørn Arberg

Strategi og kommunikationsudvalg:

Karin Schmidt Andersen, Bente Hogrefe Nielsen,
Peter Bjerregaard, Anders Gaden, Bjørn Arberg

Uddannelsesudvalg:

Bente Hogrefe Nielsen, Peter Bjerregaard, Christina Beltoft,
Poul Skjølstrup Larsen

TR-udvalg:

Christina Beltoft, Poul Skjølstrup Larsen, Anders Gaden,
Susanne Krog Thesbjerg, Bjørn Arberg

Stævneudvalg:

Christina Beltoft, Poul Skjølstrup Larsen, Bente Hogrefe Nielsen,
Anders Gaden

Organistbladets redaktionsudvalg:

Karin Schmidt Andersen, Bente Hogrefe Nielsen, Peter Bjerregaard,
Mikael Garnæs

DOKS' Legatbestyrelse indtil legatets opløsning 31./12. 2022:

Karin Schmidt Andersen, Poul Skjølstrup Larsen, Anders Gaden,
Hanne Kuhlmann, Jesper Topp

DOKS' udvalg til fordeling af kollektive rettighedsmidler:

Karin Schmidt Andersen, Poul Skjølstrup Larsen, Anders Gaden,
Hanne Kuhlmann, Jesper Topp, Teresemarie Lisiux som repræsentant
fra Organistforeningen

DOKS' repræsentation i AC-Akademikerne:

TOAC – Tjenestemænds- og Overenskomstansattes
fællesrepræsentation i Akademikerne:

Karin Schmidt Andersen, Bjørn Arberg

Repræsentanter i de kirkeministerielle udvalg:

FSU - Folkekirkens Samarbejdsudvalg: Karin Schmidt Andersen

Kirkeministeriets undervisningsudvalg: Peter Bjerregaard

MEDLEMSSTATISTIK

DOKS 2023

medlemmer: 582

aktive: 375

fri aktiv: 35

passive: 172

af 375 aktive er:

305 ansat fuld tid

189 tjenestemænd

186 overenskomstansatte

11 ansat på kirkemusikskolerne

11 ansat i kantorstillinger

af 172 passive er:

139 pensionister

15 studerende

18 andre

Budgetsamarrådet for Folkekirkens Fællesfond:

Karin Schmidt Andersen som fælles observatør for samtlige kirke-
funktionærorganisationer

Repræsentanter i folkekirkelige institutioner:

Bestyrelsen for Sjællands Kirkemusikskole:

Susanne Krog Thesbjerg

Bestyrelsen for Løgumkloster Kirkemusikskole: Anders Gaden

Bestyrelsen for Vestervig Kirkemusikskole:

Poul Skjølstrup Larsen

Folkekirkens Arbejdsmiljøråd: Bjørn Arberg

FAR – Folkekirkens arbejdsmiljørådgivning:

Bjørn Arberg

Repræsentation i andre råd/udvalg:

Fællesrådet for Udøvende Kunstnere: Karin Schmidt Andersen

Dansk Kunstnerråd: Karin Schmidt Andersen

Den selvejende institution Lille Skiveren:

Karin Schmidt Andersen, næstformand

Nordisk Kirkemusikråd:

Karin Schmidt Andersen, præsident frem til 2024

KMKC – Kirkemusikalsk Kompetencecenter:

Poul Skjølstrup Larsen

KLF – Kirkemusikernes Landsforbund:

Karin Schmidt Andersen, Poul Skjølstrup Larsen

FMM – Fællesudvalget for Musikundervisere inden for Musik-
skoleområdet: Bente Hogrefe Nielsen

ECPCM – European Conference for Protestant Church Music:

Poul Skjølstrup Larsen

AAK-repræsentantskabet – Akademikernes A-kasse:

Peter Bjerregaard

Forsikringsagenturforeningen: Karin Schmidt Andersen

Orgelklubbens repræsentantskab: Poul Skjølstrup Larsen

Styregruppe for NKS2024:

Karin Schmidt Andersen, Poul Skjølstrup Larsen

OM DOKS' AKTIVITETER

Tillidsrepræsentanter

Der har af forskellige årsager været en del udskiftning i perioden. Følgende er fratrukket: Christian Kampmann Larsen, Roskilde og Lolland-Falster stifter, Poul Skjølstrup Larsen, Ribe stift, Lars Sardemann, Københavns stift, og Julian Rasmussen, Aalborg stift. Anders Sørensen Uth og Louise Polmann Skonberg er nyvalgte i henholdsvis Ribe og Københavns stift. Det betyder at der er brug for nye tillidsrepræsentanter i Roskilde, Lolland-Falster og Aalborg stifter. Der blev afholdt kursusdag d. 23. januar i Helligåndskirken, Aarhus.

Årskursus, generalforsamling og åbent hus

Efter to år med restriktioner kunne årskursus og generalforsamling gennemføres med fuldt program den 2.-4. maj i Aarhus. Der deltog i alt 90 medlemmer i årskurset. Den store tilslutning viser at DOKS' årskursus stadig er et vigtigt mødested for foreningens medlemmer.

Bestyrelsen inviterede til åbent hus på DOKS' sekretariat den 26. august 2022. Anledningen var fremvisning af de nye lokaler. Samtidig blev det et uformelt møde mellem bestyrelsen og de fremmødte DOKS-medlemmer.

Kommunikation

Medlemsmail er en væsentlig kommunikationslinje fra DOKS' sekretariat og bestyrelse til medlemmerne. Der er i perioden udsendt syv medlemsmails med aktuel information om ansættelsesforhold og foreningens drift, herunder indkaldelse til generalforsamling. Organistbladet udkommer med seks numre årligt. Mikael Garnæs er redaktør. Bladet kan fravælges i fysisk form til fordel for en elektronisk version, der udsendes på mail. DOKS' hjemmeside har skiftet udbyder. Den nye hjemmeside er på visse områder forskellig fra den tidligere, og alle brugere skal logge ind med nyt password. På hjemmesiden kan medlemmerne finde information om foreningen, medlemsfordele, løn- og ansættelsesvilkår og bestyrelsens politiske tilkendegivelser. Desuden er Organistbladet tilgængeligt i en onlineudgave. Klaus Viggo Jensen er webmaster.

Som supplement til disse kommunikationsplatforme har DOKS en Facebookside.

Sekretariat

De sidste detaljer i indretningen af sekretariatet er tilendebragt. Lokalerne rummer to kontorarbejdspladser og et velfungerende mødelokale med relevant elektronisk udstyr. Flytningen til nye lokaler i 2021 har været en gevinst, idet der er skabt bedre fysisk arbejdsmiljø for medarbejderne, opgradering af mødefaciliteterne og en huslejesbesparelse. Bjørn Arberg er foreningens sekretariatsleder. Den 1. april ansattes Stine Fredsted Bergqvist i en halvtidsstilling som sekretariatsmedarbejder.

Årsregnskab 2022

DOKS' regnskab vil være tilgængeligt på hjemmesiden forud for generalforsamlingen 2023.

Rettighedsmidler

Der er ansøgningsfrist til at søge DOKS' kollektive midler (Gramex og Copydan-midler) den 15. august.

På DOKS' hjemmeside offentliggøres gennemsigthedsrapport for Gramex og Copydanmidlerne, hvor man har mulighed for at se, hvordan midlerne finder anvendelse.

Copydanmidlerne uddeles efter generalforsamlingens beslutning som SKU-midler (Sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige formål) og bruges primært til støtte af kulturelle projekter.

Gramexmidlerne bruges primært til musikfremmende foranstaltninger, mest som direkte projektstøtte, og i mindre omfang til uddannelsesmæssige formål.

DOKS er medlem af Copydanforeningerne AVU-medier og KulturPlus

Legat

Med udgangen af 2022 er DOKS' legat afviklet. Legatbestyrelsen uddelte de sidste midler på et ekstraordinært møde den 9. december. Hermed er legatets indestående blevet til gavn og uddelt efter sit formål og civilstyrelsens krav til fondens opløsning er opfyldt.

I 2019 blev der truffet beslutning om at afvikle legatet. Baggrunden var, at den indestående kapital praktisk talt ikke gav noget afkast og dermed udhulede de administrative

omkostninger legatet uden at legatet kunne opfylde sit egentlige formål. Civilstyrelsens krav til opløsning var, at det indestående skulle udbetales i henhold til fondens indtægt inden for en periode på tre år.

Lille Skiveren

DOKS har fem andele i Lille Skiveren, hvilket svarer til rådighed over fem uger. Ugerne udloddes til medlemmerne efter forudgående opslag i Organistbladet og på medlemsmail.

NKS2024

Forberedelserne af Nordisk Kirkemusiksymposium den 19.-22. september 2024 i København skrider frem. Sandra Skov Fallesen er ansat som projektmedarbejder, og der er indgået aftaler med en række samarbejdspartnere. Hjemmesiden NKS2024.dk er oprettet og bliver løbende udbygget med information om symposiets indhold og tilmelding. Symposiet er forankret i en styregruppe og interessentaftale mellem DOKS og Organistforeningen.

Nordisk Kirkemusikråd

Nordisk faglig konference blev afholdt i Bodø, Norge, den 14.-16. juni. Konferencen var udskudt flere gange pga. coronanedlukning. Et af temaerne på konferencen var arbejdstidsregler. Videns- og erfaringsdeling er vigtigt i det nordiske samarbejde. På konferencen fremlagde Danmark også de indledende planer for NKS2024. Fra DOKS deltog Bjørn Arberg og Karin Schmidt Andersen.

Nordisk kirkemusikråd samledes i København den 19.-20. januar. Her beså rådet de lokaliteter, der tænkes at danne ramme for NKS2024, og planerne for symposiet og samarbejdet om indholdet blev gennemgået. Desuden afholdtes et ordinært rådsmøde.

European Conference for Protestant Church Music

Den årlige konference fandt i 2022 sted den 15.-19. september i Ungarn med 37 deltagere fra 15 lande. Konferencen gav et fint indblik i vilkårene for både den lutherske og reformerte kirke. Størstedelen af konferencen foregik i Budapest med afstikkere til uddannelsesstederne for begge de protestantiske kirker og til Kodály-instituttet i Kecskemét.

Børnekorledelse for viderekomne

Børnekorakademiet's 2-årige efteruddannelse har optagelsesprøve i juni 2023 med studiestart i august 2023. Uddannelsen henvender sig til børnekorledere med erfaring i ledelse af børne- og ungdomskor og er tilrettelagt med undervisning over fire semestre (spire-, børne-, junior- og pige-kor). Desuden arrangeres netværksdage med praktikkor i de forskellige aldersgrupper.

Efteruddannelsen i København

Optagelsesprøve

Tid: Fredag den 9. juni 2023
i tidsrummet kl. 10 - 15

Sted: Københavnsområdet

Info og tilmelding, skriv til:

tilmelding@bornekorakademiet.dk

senest den 19. maj 2023

Undervisere:

Pia Boysen, Margrete Enevold, Susanne Wendt

Undervisningsdatoer i efteråret 2023

Tid og sted se:

www.bornekorakademiet.dk

Deltagerpris:

Kr. 6.000 pr. semester.

Påregn desuden materialeudgifter på ca. kr. 1.550 for Pia Boysen og Margrete Enevolds bøger "Børnekor med Poesi og Bevægelse 1 - 5."

Fotografier: Erik Norsker

Børnekorakademiet er støttet af Augustinus Fonden

1. SØNDAG EFTER PÅSKE, 1. TEKSTRÆKKE

Peter Sloth Andersen, organist ved Vejgaard Kirke i Aalborg, fortæller om sine musikvalg

Der er et livligt koraliv i Vejgaard Kirke. Ugentligt deltager ca. 200 mennesker i en af musikaktiviteterne, der rækker fra babysalmesang over børnekor til et ambitiøst koncertkor, som er en udvidet udgave af højmessekor.

Peter Sloth Andersen har været ansat som organist og kantor ved kirken siden 1991. Som kollega har han Laila Høgild Nilsen, der leder de mange børnehold. Ved dagens gudstjeneste medvirker højmessekor, som består af fem dygtige sangere. Påskens glæde præsenteres allerede i introitus med Grundtvigs tekst og Stanfords musik. Til de tre vers fra salmebogen føjes et omkvæd med teksten: "Nu kan hver kristen sjæl i frihed gå. Herren med fryd ser herpå. Halleluja, halleluja." Satsen findes i en håndskrevet udgave på nodebiblioteket i Løgumkloster.

Korversene efter prædikenen er valgt, fordi salmen sjældent synges som fælles-salme i Vejgaard Kirke. Der synges vers 4-6, som er de vers der knytter an til dagens evangelium. Satsen synges firstemmigt efter koralbogen. Den homofone sats i 6/4 rytme giver plads til god tekstforståelse.

Peter synes at Simon Grotrians digt med sin helt egen stil passer fint til altergangen. "Det er immervæk et mysterium der sker i nadveren!".

Der er tradition for, at menigheden bliver siddende og lytter til postludiet, fortæller Peter Sloth Andersen. "Gjaldende orgelmusik afslutter på festlig vis gudstjenesten. Fanfaren er nok J. Lemmens mest kendte værk og også en fejring af 200-året for hans fødsel. Hvis der er mange dåb i gudstjenesten vælger jeg en forkortet udgave."

Musikvalg

Introitus: *Halleluja for lysets drot* (DDS 261 v. 1, 2 og 5)

Sats: Mogens Jensen efter C.V. Stanford

Korvers efter prædikenen:

Kom, lad os tømme et bæger på ny (DDS 246 v. 4, 5 og 6)

Korsang under altergangen:

Kalken med Ordet (100 salmer 847)

Tekst: Simon Grotrian.

Musik: Jesper Gottlieb

Postludium:

Jacques-Nicolas Lemmens: *Fanfaren*

Peter Sloth Andersen

Vejgaard Kirkes Koncertkor

Vejgaard Kirke

Af Verena Liu, dr.phil.,
videnskabelig medarbejder
ved institut for kirkemusik
og musikvidenskab ved
universitetet i Greifswald

EN NØGLEFIGUR I DEN KATOLSKES ROMANTIK

For 200 år siden blev
Jacques-Nicolas Lemmens født

Jacques-Nicolas Lemmens' (1823-1880) kompositoriske oeuvre er ikke stort, men dets indvirkning på den belgiske, franske og europæiske orgel-spilleteknik og orgelmusik kan ikke overvurderes. Hans "École d'orgue basée sur le plain-chant romain" havde stildannende virkning. Blandt hans elever var Alexandre Guilmant og Charles-Marie Widor.

Jacques-Nicolas (Jaak Nikolaas) Lemmens kom til verden den 3. januar 1823 i den flamske landsby Westerlo, der på det tidspunkt var hollandsk, men fra 1830 kom under Belgien. Kun tre uger forinden var César Franck, der senere skulle blive kendt som fransk komponist og organist, blevet født ikke så langt derfra, godt hundrede kilometer sydligere i det ligeledes stadig hollandske Liège. De to grundlæggende musikalske uddannelser fandt sted i relativ geografisk nærhed: Bruxelles var et kulturelt centrum for såvel Liège som Westerlo. Lemmens studerede klaver, komposition og orgel på konservatoriet i Bruxelles, mens Franck på samme tid koncerterede som virtuos ung klaverbegavelse, blandt andet i Bruxelles. Til trods for dette synes de jævnaldrende fremadstræbende musikeres veje ikke at have krydset hinanden, i hvert fald ikke med påviselig betydning, også fordi Franck på sin fars foranledning fra 1835/36 fortsatte sine studier i Paris.

Til forskel herfra drog Jacques-Nicolas Lemmens mod øst, da han i 1846 forlod konservatoriet i Bruxelles som præmiestudent og førsteprisvinder. Udstyret

med et stipendium tog han til Breslau for at modtage undervisning hos den tyske organist og komponist Adolf Friedrich Hesse (1809-63). I Frankrig, og vel også i Belgien, havde Hesse været kendt som fortolker af Johann Sebastian Bachs værker siden han i 1844 havde vakt opsigst med sit Bach-program ved indvielsen af Doublaine-Callinet-orglet i Saint-Eustache (Paris). Den udenlandske beundring for Hesse hvilede især på hans rødder i den tyske Bach-tradition¹⁾, og dette førte den 23-årige Lemmens til Schlesien for at få del i denne tradition. Kursændringen i retning af Tyskland og Bach gik ikke mindst tilbage til Lemmens' lærer og mæcen François-Joseph Fétis (1784-1871), der var en vigtig musikpolitisk aktør i Belgien, helt bortset fra hans ubestridte ry især i det franske musiklandskab som indflydelsesrig musikkritiker, komponist og musikforsker.

Studieopholdet i Tyskland var uden tvivl gavnligt for hans fremtidige musikerkarriere, da det befæstede hans profil som belgisk Bach-specialist. Men eftersom Lemmens trods sit etårige rejsestipendium allerede vendte tilbage til Bruxelles efter tre måneder, da han angiveligt ikke kunne lære mere af Hesse, kan man dog stille berettigede spørgsmål om studieopholdets virkelige betydning.²⁾ Alligevel blev Lemmens på grund af sin kontakt til

Prière

Musikverlag Dr. J. Butz, Bonn (BU 2521)

I: Vox humaine
II: Gambe ou Salicional avec
des jeux de fond de 8'
Péd.: Jeux doux de 8' & 16'

Jacques-Nicolas Lemmens

Moderato cantabile

den tyske Bach-tradition anset som legitim ekspert og modtog desuden i 1847 andenprisen ved den belgiske aflægger af den prestigefyldte komponistkonkurrence "Prix de Rome" (førsteprisen modtog François-Auguste Gevaert). Allerede 1849 blev den 26-årige Lemmens kaldet som orgelprofessor ved Bruxelles' konservatorium. Også ved denne stillingsbesættelse trak Fétis i trådene, for han ønskede at den unge, lovende orgelvirtuos og Bach-interpret skulle grundlægge en angiveligt hidtil ikke eksisterende "belgisk orgelskole"³⁾.

I løbet af 1850-erne etablerede Lemmens sig både som virtuos og som lærer og

komponist. Han udgav *Nouveau Journal d'Orgue à l'Usage des Organistes du Culte Catholique*, hvor han offentliggjorde orgelkompositioner til brug i den katolske gudstjeneste, som han senere sammefattede til en meget udbredt orgelskole⁴⁾. Særlig vægt lagde han på pedalspillet med begge ben og brugen af hæl og fodspids – ifølge Lemmens var mange organister i Belgien på den tid vant til kun at betjene pedalet med venstre ben⁵⁾. Hans pedalspil virkede tilsvarende virtuost, og hans succes som orgelpædagog var banebrydende. En yderligere spillefærdighed, som han viste som organist og videregav som lærer, var hans finger-sætningsteknik for stumt fingerskift og

den differentierede artikulation i legato og non-legato. Det todelte stykke *Prière* fra hans *École d'orgue* viser det særlige ved Lemmens' metode. I første del, "moderato cantabile", ligger en trestemmig harmonisering over den parlandoagtigt artikulerende venstre hånd. Højre hånd ledsager med store legatobuer og mange liggetoner, mens store nodeværdier i pedalet giver en rolig puls. I den firestemmige anden del, "risoluto", er pedalet derimod en af fire lige udtryksstærke stemmer. Det bliver delvis ført parallelt med ottendedelene og fjerdedelene i højre eller venstre hånd, og udvikler sig dermed til en etude i såvel synkront som uafhængigt bearbejde.

1) Hans lærere Friedrich Wilhelm Berner (1780-1827) og Johann Christian Heinrich Rinck (1770-1846) var blandt de betydningsfulde organister i datiden, der stillede sig i Johann Sebastian Bachs tradition.

2) Sml. Walter Corten, *Le 'premier organist du monde': virtuose 'théorique plus que pratique'?* *Quelques controverses autour de L.N. Lemmens*, i: *Revue belge de Musicologie/Belgisch Tijdschrift voor Muziekwetenschap* 55 (2001), s. 209-222, her s. 211ff.

3) Citeret efter Corten, s. 212: "fonder une école de bons organistes qui manquait à la Belgique."

4) Jacques-Nicolas Lemmens, *École d'orgue basée sur le plaint-chant romain*, Bruxelles og Mains 1862; orgelskolen blev Lemmens' undervisningsmateriale på konservatoriet i Bruxelles, men også konservatorierne i Paris og Madrid overtog lærebogen, som indbragte forfatteren stor anerkendelse i flere lande som orgelpædagog.

5) Sml. Corten, s. 213

I. Vox humaine
II. Gambe ou Salicional avec
des jeux de fond de 8' & 16'

Prière

Moderato cantabile

Ved siden af sin lærergerning ved konservatoriet i Bruxelles koncerterede Lemmens, der aldrig var ansat som organist ved en betydelig kirke, flere gange i 1850-erne i Paris, hvor han mødte César Franck, den vidt berømte orgelvirtuos Alfred Lefébure-Wely (1817-1869) og andre kolleger. Franck og det samlede musikalske Paris var yderst betaget af Lemmens' spillekunst, da han i 1852 lod sig høre ved en orgelkoncert på det nye Cavaillé-Coll-orgel i Saint-Vincent-de-Paul. To år senere koncerterede Franck sammen med Lemmens ved indvielsen af orglet i Saint-Eustache.⁶⁾ Da Lemmens også var en fremragende pianist og foruden orgel- også gav klaverkoncerter i Paris, formoder den belgiske musikvidenskabsmand Walter Corten, at klaverbyggeren Érard muligvis kan have udviklet sin opfindelse pedalklaveret med henblik på Lemmens, der flere gange koncerterede i Salle Érard.⁷⁾

Efter at Lemmens i 1857 havde giftet sig med den britiske sopran Helen Sherrington (1834-1906), helligede han sig i højere grad klaveret og harmoniet og tilbragte kun lidt tid i Bruxelles. Dette måtte uundgåeligt kollidere med hans undervisningsforpligtelser, så han opgav professoratet. Ægteparret henlagde mere og mere deres virksomhed til Storbritannien, hvor Helen Lemmens-Sherrington var en af sin generations kendteste koncert- og operasangerinder. Hendes mand, som hun

formodentlig havde lært at kende som student ved Bruxelles' konservatorium, tilbragte megen tid i England og foretog koncertrejser blandt andet med harmoniet som akkompagnatør for sin kone samt den ligeledes berømte tenor John Sims Reeves eller med den belgiske violinist Henri Vieuxtemps. Han vendte mod slutningen af sit liv tilbage til Belgien for at opbygge en kirkemusikskole. Denne "École de Musique Religieuse" blev senere omdøbt til "Lemmensinstituut" og eksisterer stadig som en del af kunsthøjskolen Flandern og som musikinternat. Et år før sin død var han i 1880 medstifter af det belgiske Société de Saint-Gregoire; posthumt udkom en af ham forfattet studie over gregoriansk sang.⁸⁾

Jacques-Nicolas Lemmens var den mest indflydelsesrige organist og orgelpædagog i Belgien i det 19. århundrede og lagde via sine elever også grundsten til den franske orgelsymfonik. Derudover spillede han en betydelig, noget konservativ rolle i udviklingen af den belgisk-franske katolske kirkemusik i det 19. århundrede. Mens han på den ene side blev værdsat som en vigtig Bach-interpret inden for den såkaldte "sainte tradition", var han på den anden side personligt engageret i at udforme en katolsk kirkemusik med afgrænsning til bl.a. Bachs protestantiske tradition og med tilbagevenden til melodierne fra cantus planus. Med denne tvespaltethed gav han ganske vist vigtige æstetiske impulser, men så sig også stillet over for helt modsatrettede udviklinger, som for eksempel en Lefébure-Welys operaagtige orgelfantasier.⁹⁾ Lemmens anses med Walter Cortens og Annelies Foquaerts ord for at være en "nøglefigur i romantikkens katolske musik."¹⁰⁾

6) Joël-Marie Fauquet, Art: "Franck, César-Auguste i: MGG2, Personenteil, Band 6, Sp. 1584ff., online, Kassel/Stuttgart 2001, online 2016, www.mgg-online.com/mgg/stanle/51175, citeret 15.11.2022

7) Corten, s. 216

8) Jacques-Nicolas Lemmens, *Du chant gregorien, sa mélodie, son rythme, son harmonization*, posth. udg. af Abbe J. Duclos, Gent 1886

9) Kurt Lueders, Art: "Lefébure-Wely, (Louis James) Alfred", i: MGG2, Personenteil, Band 10, Kassel/Stuttgart 2003, sp. 1457-1459, online 2016, www.mgg-pon-line.com/mgg/stable/373779, citeret 21.11.2022

10) Annelies Focquaert/Walter Corten, art. "Lemmens, Jacques-Nicolas", i: MGG2, Personenteil, Band 10, Kassel/Stuttgart 2003, Sp. 1554-1555, online 16, online offentliggjort 12016, www.mgg-online.com/mgg/stable/49573, citeret 21.11.2011

En tysksproget version af denne artikel blev bragt i "Musik und Kirche" januar 2023. Oversættelse: Mikael Garnæs

GENERAL- FORSAMLING 2023

VALG TIL DOKS' BESTYRELSE 2023

Ved DOKS' ordinære generalforsamling den 2. maj 2023 udløber valgperioden for følgende bestyrelsesmedlemmer:

Poul Skjølstrup Larsen og Anders Gaden.

Begge er villige til at modtage genvalg. På den baggrund indstiller bestyrelsen Poul Skjølstrup Larsen og Anders Gaden til valg.

Forslag til andre kandidater end de af bestyrelsen opstillede skal indsendes til bestyrelsen inden

1. marts 2023.

Hvert forslag skal være bilagt en skriftlig erklæring fra det i forslag bragte medlem om, at medlemmet er villigt til at modtage valg til bestyrelsen.

Det kan ske på mail:

doks@doks.dk

Der indkaldes hermed til ordinær generalforsamling i **Dansk Organist og Kantor Samfund** **tirsdag d. 2. maj 2023 kl. 14.00** på **Hotel Svendborg** (Best Western Plus Hotel Svendborg), Centrumplassen 1, 5700 Svendborg

Generalforsamlingen gennemføres med følgende dagsorden:

- 1) Valg af stemmetællere
- 2) Valg af dirigent
- 3) Bestyrelsens beretning over det forudgående foreningsår fremlægges til godkendelse
- 4) Årsrapport over det forudgående regnskabsår forelægges til godkendelse
- 5) Fastsættelse af kontingent, eventuelt indmeldelsesgebyr og eventuelt genindtrædelsesgebyr
- 6) Fordeling af kollektive Copydanmidler som SKU-midler
- 7) Indkomne forslag fra bestyrelsen og/eller medlemmer
- 8) Valg til bestyrelsen
- 9) Valg af 2 aktive medlemmer til kritiske revisorer samt 2 aktive medlemmer til revisorsuppleanter
- 10) Valg af ekstern revisor, der skal være statsautoriseret revisor eller registreret revisor
- 11) Eventuelt

Forslag til behandling på DOKS' generalforsamling indsendes **senest 15. marts 2023**

til sekretariatet på doks@doks.dk

p.b.v. **Karin Schmidt Andersen** Formand

Ny hjemmeside

20. februar blev DOKS' nye hjemmeside åbnet med et opdateret design og nogle mere smidige løsninger. Den er stadig under opbygning, og støder du på en fejl eller en uhensigtsmæssighed, er du velkommen til at kontakte sekretariatet. Alle medlemmer er oprettet som brugere på hjemmesiden, med mailadresse som brugernavn og medlemsnummer som password. Med den nye hjemmeside er muligheden for selv at ændre på dine oplysninger i medlemskartoteket bortfaldet. Vi anmoder dig i stedet om at fremsende en mail om ændrede oplysninger til doks@doks.dk. Dette gælder også ved stillingskifte eller andre ændrede medlemsoplysninger.

NKS2024 nu også med NKF2024

Forberedelserne af Nordisk Kirkemusik-symposium i København 19.-22. september 2024 skrider frem. Projektmedarbejder Sandra Skov Fallesen og styregruppen bag NKS2024 arbejder i øjeblikket på at fastlægge rammerne for symposiets indhold og indgå i forskellige samarbejdsaftaler.

Nordisk Kirkemusikråd var samlet i København 19.-20. januar og kunne melde om stor forhåndsinteresse fra kolleger i de respektive lande. På nks2024.dk vil der løbende blive opdateringer om programmet, de medvirkende og tilmeldingsprocedure.

NKS2024 bliver en fagkonference for professionelle kirkemusikere. Styregruppen ønsker imidlertid også at symposiet kan blive anledning til at sætte maksimalt fokus på kirkemusikkens betydning for ALLE borgere og brugere af folkekirken. Derfor vil der komme en opfordring til organister, menighedsråd og koncertarrangører om ved fælles hjælp at skabe en fest for det nordiske fællesskab og kirkemusikken under overskriften Nordisk Kirke-musikfestival 14.-22. september 2024.

Festivalen skal udspringe af det lokale musikmiljø, drevet af stedets kirkemusikere og kirkekor. Hvis alle lægger kræfterne sammen kan det blive en festival med et mangfoldigt udbud af musik med bredde og høj kvalitet. Arrangementerne vil få et fælles brand gennem brug af logo og en elektronisk kalender, hvor man kan tilmelde sit arrangement. Nordisk Kirke-musikfestival er ikke bundet til hovedstadsområdet, tværtimod vil det være fint om NKS2024 vil afføde en landsdækkende interesse for nordisk kirkemusik i dagene op til symposiet.

Mads Davidsen ny biskop på Fyn

Den 47-årige Mads Davidsen, studielektor ved Pastoralseminariet i København, vandt 2. runde af bispevalget i Fyens Stift. Den nye biskop tiltræder den 1. april og bliver viet i Odense Domkirke 2. april.

Mads Davidsen, foto Lasse Skov

Bestyrelsesseminar DOKS

DOKS' bestyrelse afholdt seminar 27.-28. januar på sekretariatet. Om torsdagen var Præsteforeningens formand Pernille Vigsø Bagge på besøg og diskuterede åbent og konstruktivt emner af fælles interesse. Emnerne for seminaret var desuden lønpolitik, OK 24, samarbejdsrelationer, årsberetning og årskursus. Den aktuelle politiske situation blev også drøftet.

TR-kursusdag

22. januar blev der afholdt kursusdag for DOKS' tillidsrepræsentanter i Helligåndskirken i Aarhus. Tillidsrepræsentanter fra hele landet var samlet og hørte sekretariatsleder Bjørn Arberg fortælle om AC-overenskomst, gennemgå regler om ferie og barsel og fortælle om cases fra sekretariatets dagligdag. Rådgivningschef Elisabeth Jensen, Landsforeningen, bidrog med dialog om god ledelse i folkekirken.

Peter Navarro-Alonso får Carl Niensens og Anne-Marie Carl Niensens Hæderslegat

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsen Legatets Hæderslegat uddeles i år til fem kunstnere, heriblandt komponist og organist ved Vor Frelsers Kirke i København Peter Navarro-Alonso. De øvrige er Marie Koldkjær Højlund, Thomas Søndergård, Paul Hillier og Lasse Mauritzen. Hver modtager 750.000 kr.

Peter Navarro-Alonso tildeles hæderslegatet for sin evne til at omsætte sin store musikalske indsigt og intelligens til at skabe gennemtænkte, smukke og stærkt udtryksfulde og kompromisløse værker, men også for sit prisbelønnede virke i sin trio ALPHA og som en helt særlig passioneret og flittig fortolker af samtidens orgelmusik. Prisoverrækkelsen finder sted i DR Koncerthuset **torsdag den 12. oktober**.

Undersøgelse om folkekirkenes psykiske arbejdsmiljø

I 2012 kom en undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø i folkekirken, og nu er en opfølgende version på vej. Der er lagt op til en omfattende undersøgelse, hvor alle der har en form for ansættelse i folkekirken vil få tilsendt et spørgeskema. I alt 20.000 vil blive kontaktet i løbet af maj måned, og DOKS' medlemmer opfordres naturligvis til at deltage i undersøgelsen, da det er vigtigt at analyseinstituttet får et stort og validt materiale at arbejde med. Folkekirkenes fællesfond, der finansierer undersøgelsen, har også bevilget midler til en opfølgende proces når resultatet foreligger. Her vil alle parter fra arbejdstager og arbejdsgiverside blive inddraget.

Husk

DOKS' årsmøde

Sæt kryds i kalenderen ved dagene **1.-3. maj 2023**. Der finder DOKS' årskursus sted i Svendborg. Du kan se frem til gudstjenester, koncerter, foredrag, generalforsamling og kollegialt samvær.

Nyt fra DKDM

DKDM satser stærkt på rekruttering af nye organisttalenter, og derfor var rekruttering også hovedtemaet for de netop afholdte Internationale Orgeldage i samarbejde med Orgelklubben. Der var konference med deltagere fra de nordiske lande, og der var masterclass for orgelstuderende fra de danske konservatorier med den franske orgelprofessor Eric Lebrun, og en enkelt dag blev desuden tilegnet undervisning af talentfulde børn og unge.

Ved den netop afholdte PULSAR festival på DKDM kunne der spores en stigende interesse for orgelmusik blandt DKDM's komponiststuderende. Den ene af koncerterne i DKDM Koncertsalen var tilegnet musik for tasteinstrumenter, blandt andet med en uopførelse af komponiststuderende Emil Johannssons fascinerende orgelværk *Clusterphopia*.

Folkekirkenes nye intranet FIN går i luften

Den digitale Arbejdsplads DAP bliver **12. april** erstattet af det nye intranet FIN. Opgaven for styregruppen og Folkekirkenes IT har været at skabe en brugervenlig platform, hvor alle der er engagerede i folkekirken på en enkel måde kan få adgang til information. FIN bliver et godt arbejdsredskab for ansatte, præster og menighedsrådsmedlemmer og stedet, hvor folkekirkenes forgreninger mødes. På FIN vil man via temaer hurtigt finde materiale om bl.a. arbejdsmiljø. FIN er en nyskabelse og vil gavne kommunikation og vidensdeling mellem ledelsesstrengene.

Thomas Reinholdt Rasmussen,
biskop over Aalborg Stift

Den såkaldte bededagsfejde handler grundlæggende om, at helligdagene er folkekirkens og ikke statens. Staten har naturligvis ikke helligdage, men det har folkekirken, for de hører til folkekirkens forkyndelse af det kristne budskab.

Så når staten uden om folkekirken afskaffer en helligdag, så blander staten sig direkte i folkekirkens forkyndelse og tilrettelæggelse af den. Det gør på en måde staten til kirke, og det er det, der støder an mod folkekirkens bekendelsesskrifter.

Men naturligvis kan helligdage ændres, fjernes eller omplaceres. Det kræver blot en bred samtale i folkekirken, hvor forkyndelsen tilrettelægges. Det er den brede samtale regeringen ikke har villet og der har vi så problemet.

Denne manglende skønsomhed fra statens side skubber til forholdet mellem kirke og stat. Det er klart, at staten kan alt. Spørgsmålet er om staten skal alt. Grundlovens vise fædre satte folkekirken som et værn mod statens magt. Folkekirken er et folkeligt rum, som staten nu træder ind i for at definere det. Alle burde råbe op i denne sag, for det er ikke et snævert kirkeligt problem, men et spørgsmål om statens magt og hvad en stat er. Det er det, sagen handler om.

Det er klart en historisk begivenhed, og ganske givet vil kommende historikere se bededagsfejden som et afgørende vendepunkt for den altbestemmende stat. Det var her det skete.

Spørgsmålet er om det skal blive stående ved det? Andre styreformer af folkekirken havde ikke forhindret situationen. Opgaven må nu være at kalde staten tilbage til det gode forhold, som vi kender, hvor kirke og stat holder hinanden i skak, og hvor begge kender grænserne.

Søren Abildgaard, formand for
Landsforeningen af Menighedsråd

Svaret på dette postulat er et rungende ja og nej!

Blandt kirkeretseksperter og forfatningseksperter har der næppe været den store tvivl om, at vores grundlov ikke giver noget værn mod en regerings eller Folketingets mulighed for at regulere både folkekirkens ydre og indre anliggender. Dette værn ligger alene i den skønsomhed, som skiftende regeringer har udvist siden 1849.

Der er stort set ingen grænser for Folketingets mulighed for at vedtage lovgivning eller begrænsninger på kirkeministerens mulighed for at gå til Dronningen med udkast til kgl. resolutioner og kgl. anordninger om folkekirkens indre anliggender.

Det historiske i begivenheden er nærmere, at regeringen i denne sag har valgt at ignorere en énstemmig rådgivning fra biskopperne, som vel knap er blevet hørt. Dermed er den normale skønsomhed i forholdet mellem staten og folkekirken blevet tilsidesat, og det åbner i værste fald for en ny praksis, hvor den til enhver tid siddende kirkeminister kan vælge at regulere på andre områder, som regeringen måtte have lyst til at ændre.

Der kan derfor være behov for at stille andre værn op imod regeringens regulering af folkekirkens indre anliggender. Det kan f.eks. være i form af lovgivning fra Folketingets side. Denne vej er dog næppe farbar på kort sigt med en regering, der har et flertal i Folketinget bag sig.

Til gengæld er det næsten lige så historisk, at regeringen så hurtigt har mistet sin opbakning hos vælgerne. Det er muligt, at man kan køre henover folkekirken, men på længere sigt slipper ingen regering godt fra at ignorere befolkningen.

Postulateret er titlen på en ny rubrik i Organistbladet, hvor aktører fra forskellige dele af dansk kirkeliv tager stilling til aspekter af folkekirken, dens arbejde og trivsel. I hvert nummer fremsættes en påstand eller et spørgsmål, som paneldeltagerne tager stilling til. I dette nummer er postulatet:

”Regeringens ageren i store bededagskonflikten er en historisk begivenhed, der ændrer på den hidtidige opfattelse af forholdet mellem stat og folkekirke.”

**Pernille Vigsø Bagge, formand
for Præsteforeningen**

Statsministeren fremhævede i sin nytårstale folkekirkenes evne til at mane til eftertænkning og sammenhængskraft i en verden af krise og mistrivsel. "Dejlig er jorden", sang hun i en kirke 1. søndag i advent.

Dejligt med statens besindelse på folkekirkenes betydning. Dejligt at Grundloven bygger en meget værdifuld bro mellem stat og kirke. Selvom den løfterige §66 om en folkekirkelig forfatning aldrig er blevet lavet. Knap så dejligt, at første politiske beslutning i den nye regering var at beskadige en af samfundets vigtigste broer, nemlig forholdet mellem stat og kirke.

For med "Bededags-fejden" har broen lidt overlast. Og kirken må nu råbe over kløften: "Kom tilbage. Vi har brug for hinanden, og staten har meget mere brug for kirken end omvendt!".

Bededags-fejden viser med al uønskelig tydelighed, at et politisk flertal har mistet broforbindelsen. Folkekirken er en af landets vigtigste civilsamfundsinstitutioner, men flertallet har besluttet, at ingen skal inddrages, heller ikke repræsentanter for den største folkelige forening og det største folkelige trossamfund landet har, når der skal tages store beslutninger, som for eksempel hvilke dage der er helligdage i folkekirken.

Så nu må der tænkes nøje over, hvordan broen bygges op igen. Og næste gang broen skal etableres, skal brohovedet på kirkens side være udstyret med et kirkeligt sammenhold, der kan modstå politisk uforsigtighed og enegang. Det bliver et spændende ingeniørarbejde, og vi er mange der gerne bidrager. Folkeligt og i fællesskab. For bro må der til!

**Jørgen Degn Bjerrum, provst i
Rødovre-Hvidovre provsti**

Der er et før og efter afskaffelsen af store bededag. Samtalen mellem folkekirke og stat må fortsætte, men nu som i ægteskab, hvor den ene part har været den anden utro.

Jeg troede, at folkekirken havde en fælles sag med staten, om at arbejde for sammenhængskraften i dette land. Stat og kirke kunne handle frit i hvert sit rum, men vi havde et fælles ansvar for helheden.

Folkekirken har valgt at bruge af midler i Udkantsdanmark. Der lægges mange kirkeskattekroner i små sogne. Staten har derimod valgt at lukke skoler, plejehjem, børnehaver, sygehuse i Udkantsdanmark.

Folkekirken har sin eftervidereuddannelse i Vestervig, Løgumkloster og Svendborg. Staten har desperat forsøgt at få uddannelsespladser lagt ud i landet og væk fra hovedstaden (efter først at have lavet en politik, som har lukket uddannelsesinstitutioner uden for de store byer).

Folkekirken bøjede nakken for staten under corona, og accepterede restriktionerne, vi var en civilsamfundsaktor staten kunne regne med! Tænk at vi har måttet bede folk forlade kirkerummet ved bisættelser, fordi der var for mange i forhold til antal kvm.

Men bisættelser og begravelser kan hverken udsættes eller gentages. Kirken fulgte statens regler og gik på kompromis med dens raison d'être.

I kirkens indre anliggender tiltog staten sig serveretten uden at diskutere det på forhånd med kirken. Tradition betyder faktisk en del i kirken, og uanset at store bededag "ikke er nævnt i Bibelen", så er den dog en tradition, der er ældre end selve institutionen Folkekirken.

Utroskab kan ikke gøres om, men hvis den utro partner ønsker at forholdet skal fortsætte, skal der begyndes med en undskyldning, og en klar forsikring om, at dette var en undtagelse. Ellers kan der forlanges straks-skilsmisse, men det er måske det staten vil!

**Ingrid Bartholin Gramstrup,
formand for Organistforeningen**

Nu er det som regel ikke op til samtiden at afgøre, hvad der vil blive skrevet i historiebøgerne, men der kan ikke herske den mindste tvivl om, at både afskaffelsen af store bededag og regeringens ageren i den anledning vil gå over i historieskrivningen. Det vil den for det første, fordi regeringen helt usædvanligt har tilsidesat dialog og drøftelser med kirkens parter forud for et lovforslag, der berører kirkens indre anliggender, og endda vil indføre det ved kongelig resolution. For det andet fordi regeringen har tilsidesat den grundlovfæstede forhandlings- og aftalemodel, hvorunder arbejdsmarkedets parter forhandler aftaler og overenskomster om løn og arbejdstid.

At en helligdag, der blev indført i 1686, afskaffes og det faktum, at der ikke er rørt ved antallet af helligdage siden helligdagsreformen i 1770, er i sig selv en historisk foreteelse. Men måske vil selve afskaffelsen af store bededag komme til at fylde mindre i historiebøgerne end hele historien om det røre, konflikt og fejde mellem folkekirken/biskopperne og regeringen/kirkeministeren, der kom i kølvandet på lovforslaget. For den hidtidige balance og opfattelsen af forholdet mellem stat og kirke, der siden Grundlovens indførelse i 1849 har været gældende og udøvet, fordi folkekirken aldrig har fået en forfatning, er i den grad kommet under pres, men ikke nødvendigvis ændret. Derfor vil hele denne fejde givetvis genåbne debatten om folkekirkenes styreform og tillige genoplive Betænkning 1544 fra 2014.

Læs også den
sidste Postulatet
på næste side...

**”Regeringens
ageren i store
bededagskonflikten
er en historisk
begivenhed, der
ændrer på den
hidtidige opfattelse
af forholdet mellem
stat og folkekirke.”**

**Elob Westergaard,
biskop over Ribe Stift**

Sandt nok, for så vidt den skønsomhed, som hidtil har præget forholdet mellem stat og kirke er blevet tilsidesat. Skønsomhed er fordret fra begge side, men regering, minister og ministerium har udvist en fuldstændig mangel på vilje til inddragelse af folkekirkens parter.

Regeringen har nu valgt at afskaffe Bededag som helligdag. Det er trist og bekymrende, at en regering i den grad har set hen over befolkningen og den massive modstand, der har manifesteret sig i forhold til fjernelsen af denne helligdag. Det har samtidig været forstemmende at være vidne til en politisk proces, hvor man har set stort på folkekirken og set bort fra den

skønsomhed, som ellers hidtil har præget forholdet mellem stat og kirke. Hvis der ikke længere er en vilje til at inddrage folkekirkens parter, og man ikke har blik for skellet mellem kirkens ydre og indre anliggender, og udviser en magtfuldkommenhed, som i denne sag, borger det ikke godt for fremtiden.

Kirke og stat-forholdet vil da uundgåeligt gå fra krise til krise. Det har ingen imidlertid gavn af, så fra min side en appel til landets politikere om at udvise større skønsomhed og forståelse for folkekirkens betydning og værdi for os alle.

Orglet i Hoyvíkar Kirke · Færøerne

Facade tegnet af Marcussen & Søn · 25 stemmer HV SV P

MARCUSSEN & SØN · ORGELBYGGERI A/S

STOREGADE 24 · DK-6200 AABENRAA · Telefon (+45) 74 62 23 50 · www.marcussen-son.dk

SIRENA RECORDER QUARTET

Fra arvefjender til broderfolk

- en musikalsk rejse i den dansk-svenske historie

Gennem musik og fortællinger bindes fortid og nutid sammen.
Med nedslag i årstallene 1320, 1420, 1520 etc. helt op til 2020
bevæger koncerten sig fra krig og kriser til fred og fordragelighed.

Tlf. 28376932 • karina@agerbo.eu • www.sirena.se

Johann Sebastian Bach The Complete Organ Works

The Definitive Edition!

An eleven-volume performing
edition in a slipcase
BA05279

With the completion of the "New Bach Edition" for which all sources have been exhaustively researched, Bärenreiter presents the definitive edition of Bach's organ works in a set of 11 volumes.

This set includes the volumes already published in separate Bärenreiter editions. All newly revised volumes are included subsequently after publication.

A superb foundation for everyone interested in the authentic performance of Bach's organ music.

Bärenreiter

Your next performance is worth it.

www.baerenreiter.com

Danser med orglet 3

NYE PUBLIKATIONER Af Mikael Garnæs

ALLE TIDERS

ORGELMUSIK

ENTRÉE DU BALLET

Prætorius, Sweelinck, Scheidt, Schütz

Danser med orglet 3.
Værker af G.F. Händel,
Margaretha Christina de Jong,
Bo Grønbech og Mads Høck.
Vibeke Astner og Anne Kirstine
Mathiesen på orglet i
Sct. Lukas Kirke, Aarhus.
Gateway Music VA2022

De første to cd'er i serien "Danser med orglet" med duoen Vibeke Astner og Anne Kirstine Mathiesen var helliget transskriptioner for firhændigt orgel af kendte og populære orkesterværker. Den nye skive indledes med nogle satser fra Händels "Water Music", men ellers omfatter den udelukkende originalkompositioner for firhændigt orgel: Margaretha Christina de Jongs neoromantiske og lækkert klingende "Variationer", Bo Grønbechs karakterfulde blanding af luthersk salmemelodi og dansant energi i "Nu fryde sig, hver kristen mand" og Mads Høcks parafrase over "Jeg gik mig ud en sommerdag" med både fuglestemmer og folkemelodi. Orgel- og danseskoene bliver luftet på bedste vis af de to organister her på Vibeke Astners hjemmebane i Sct. Lukas Kirke.

Entrée du Ballet.
Værker af Michael Prætorius,
J.P. Sweelinck, Samuel Scheidt og
Heinrich Schütz. Lene Langballe,
zink og blokfløjte, Anne Kirstine
Mathiesen, orgel, Poul Høxbro,
fløjte- & tromme, slagtøj.
BarokBureauet BB2022

Mere dans, og endnu et udspil fra den flittige og alsidige Anne Kirstine Mathiesen. Denne gang er det liflig og dansant musik fra den frugtbare periode mellem renæssance og barok, hvor komponisterne trak på både store traditioner og spændende nye ideer. BarokBureauet med Anne Kirstine Mathiesen og blokfløjte- og zinkspilleren Lene Langballe får i en del af satserne selskab af barok-percussionisten Poul Høxbro, og sva-leredeorglet i Sct. Peders Kirke, Næstved, er eminent velegnet til dette repertoire. Der lægges ud med en række dansesatser fra Prætorius' "Terpsichore". Mange stykker er, helt i tidens ånd, arrangementer af musik for anden besætning, som f.eks. ekkofantasier af Sweelinck eller en gejstlig koncert af Schütz. Legende og kreativt spillet og en fornøjelse at lytte til.

Alle tiders orgelmusik.
250 stykker orgelmusik
af 121 komponister. 2 bind.
Forlaget Mixtur.
Pris kr. 1.500

En rigtig flot antologi fra Forlaget Mixtur i to store bind, lækkert indbundne og i et udstyr svarende til forlagets tidligere udgivelse med musik til begravelser "Når dagen hælder". I denne samling ligger tyngdepunktet overvejende på glad musik. Udgifveren Lasse Toft Eriksen skriver i sit forord, at antologien er tænkt til brug ved gudstjenester, bryllupper og undervisning. Samlingen indeholder musik i alle sværhedsgrader, og cirka halvdelen kan realiseres på et orgel med blot et enkelt manual. Størstedelen udgøres af klassiske værker, langt de fleste i originalform, enkelte i skønsomt forkortet udgave. Stykkerne går fra renæssance til nutid, og fra tysk, italiensk, fransk, iberisk, britisk til dansk/nordisk musik. Der også en gruppe bryllupsstykker fra den skandinaviske folkemusiktradition og ca. 40 orgelkoraler over salmemelodier fra DDS. Selv om rutinerede organister vil have en del af det i forvejen, er der helt sikkert mange ahaoplevelser at gøre. For undertegnede var f.eks. hovedparten af de angelsaksiske stykker helt nye. Til sidst i bind 2 er der en række registre over stykkernes anvendelighed i kirkeåret, tonearter, komponister alfabetisk og efter land/periode.

INTERNATIONAL ORGELDAG

Det er ikke kun i Danmark, at fødekæden i orgelundervisningen er udfordret. Også i stort set alle vores nabolande oplever man nedskæringer i undervisningssektoren og mangel på kvalificerede ansøgere til organiststillinger. Det var det ikke alt for opløftende udgangspunkt for en konference, som Orgelklubben i samarbejde med Det Kongelige Danske Musikkonservatorium afholdte i begyndelsen af marts. En konference, hvor organister og undervisere fra 8 lande mødtes for at tale om rekruttering, undervisning, metodik og meget mere. Hvad den britiske orgelprofessor Henry Fairs (nu ansat i Berlin) via en videolink kunne fortælle om situationen i Storbritannien, var f.eks. ikke opløftende. Kirkelukninger, vanskelig adgang til orgler og stadig dårligere økonomiske vilkår for organisterne er tilsyneladende gængs orden.

Men Fairs fremhævede også det store og stigende outreach-arbejde, der gøres i UK uden om de statslige organisationer. Og tilsvarende initiativer skyder op i alle de lande der var repræsenterede. Fælles for alle oplægsholderne var, så forskelligartede forholdene i deres respektive lande end var, at de havde konstruktive ideer til, hvad der kan gøres for at facilitere børn og unges møde med orglet.

Susanne Kujala fra Sibelius-akademiet i Finland fortalte om et projekt med musikalske eventyr, hvor en voksen fortæller eventyr, mens en anden ledsager på orglet. Bagefter får børnene lejlighed til selv at prøve at spille. Noget lignende var Guðný Einarsdóttir fra Island inde på med sin musikalske forestilling, der har turneret rundt til selv de mindste steder på Island med stor succes.

Hans Davidsson, tidligere professor på DKDM og nu bl.a. tilknyttet Göteborgs musikakademi, fortalte om organisationen "Sjungande barn" og om målsætningerne

1) Giv alle 9-årige mulighed for at opleve orglet, 2) Alle organister bør have mindst én elev, 3) Der bør være 1 orgelaktivitet for børn om året.

Éric Lebrun, Frankrig, der også afholdt masterclass for både konservatoriestuderende og børn i forbindelse med Orgeldagene, præsenterede en række af sine egne kompositioner målrettet til unge organister og redegjorde for sine tanker omkring de krav det stiller at skrive for børn.

Lydia Vroegindeweil fra Holland står bag organisationen Orgelkids, som promoverer såkaldte DO-orgler – små selvbygger-orgler, som man kan tage med i en kuffert til skoler, hvor eleverne kan samle orglet på en times tid og derefter spille på det. Et fantastisk projekt, som allerede er repræsenteret 160 steder i alle verdensdele!

Bjørn Vidar Ulvedalen fra Norge fortalte om sine pædagogiske principper for børneundervisning, der i udstrakt grad går ud på at lade børnene medvirke i gudstjenester – de kan f.eks. spille en salme eller måske blot et afsluttende Amen. "Mine elever er så dårlige, at de har BRUG for at spille koncerter", var hans skæve formulering. Under overskriften "Meet a Master" lader han børnene spille sammen med professionelle organister ved koncerter.

Efter oplæggene var der diskussion i små grupper, hvor så vidt muligt personer der ikke kendte hinanden i forvejen blev sat til at brainstorme. Det kom der personlige og faglige inputs ud af, og Katrine Immerkjær Christiansen sluttede som den erfarne pædagog, hun er, af med at lade nogle af deltagerne afprøve de orgellege, børnene i Orgelklubben kommer ud for. Deltagerne blev sendt hjem i godt humør, såvel som fagligt berigede.

ET STORT, OMHYGGELIGT OG YDMYGT UDGIVERARBEJDE

**Peter Møllers klaverværker
- fire hæfter udgivet af Lasse Toft Eriksen på Forlaget Mixtur 2022**

"De bedste værker for klaver er blevet udvalgt og foreligger nu på tryk – fordelt på fire hæfter", skriver Lasse Toft Eriksen i de fire hæfters enslydende forord. I en fodnote anføres det, at udgivelserne baserer sig på komponistens renskrifter. I tvivlstilfælde baserer de trufne valg sig på diverse skitser og kladder samt komponistens få egne indspilninger. Herudover har pianisten Jørgen Hald Nielsen, der har beskæftiget sig indgående med Peter Møllers klavermusik, været inddraget.

Undertegnede har ikke på samme måde haft fingrene dybt nede i Peter Møllers klavermusik og har derfor ikke nogen mening om, hvorvidt – og hvorfor - de valgte værker skulle være de bedste. Jeg tænker, at de valgte stykker er dem, der fremstår mest gennemarbejdede og færdige.

De udgivne klaverværker hidrører fra perioden 1965 til 1997. "Eros – Fem oldgræske og -romerske kærlighedssange uden ord" er tilsyneladende blevet til

over en længere periode. Forordet kunne have oplyst mere detaljeret herom.

Derimod anmelder udgiveren i forordet selv musikken, der "... er meget alsidig – elegant, drømmende, legende, streng matematisk, dybsindig, visionær og tilbageSKUende. Peter Møller lod sig inspirere af så forskellige stilarter som middelaldermusik, renæssance, højbarok, romantik og minimalisme, og han lader disse mange stilarter smelte sammen i sit eget mangefacetterede men samtidig dybfølte og ægte musikalske sprog".

Nuvel.

Med "Chaconne efter J.S. Bach" (chaconnen fra violinpartita i d-mol BWV 1004), skrevet på opfordring af - og tilegnet Jørgen Hald Nielsen, tager Peter Møller tråden op fra Brahms og Busoni (og mange andre). Som bekendt er Busoni desuden ophavsmand til en lang række fine klavertransskriptioner af Bachs

orgelværker. Det er tydeligt, at Peter Møller er fortrolig med denne tradition, som også inkluderer smukke transskriptioner begået af Franz Liszt. Peter Møller følger loyalt Bach hele vejen og sætter undervejs smukke og personlige aftryk med tilføjelsen af nye lag.

Medens Niels Viggo Bentzon i sine talrige veltempererede samlinger efterhånden glemmer Bach og benytter dette musikalske reservoir som opsamlingssted for alskens ud- og indfald, går Peter Møller i sine 24 præludier og fugaer anderledes til værks. "Det gamle flygels fortællinger" kunne også være kaldt: "Hvad der sker, når man sparker til et gammelt flygel, hvor tonerne efter intens øvelse på Das Wohltemperierte Klavier er forstummet." En intelligent dekonstruktion af Bachs præludier og fugaer - et veltempereret ekko på randen af et kontrapunktisk sammenbrud i parafraser som C-dur-fugaen, Es-mol-præludiet, der er blevet en "Valse sentimentale", e-mol-fugaen og

Chaconne efter J.S. Bach
– for klaver, op. 73
(1988-89)

Det gamle flygels fortællinger
– 24 prælude og fugaer for
klaver, op. 43
(1978-79)

Dagbogsblade og andre mindre klaverstykker
– 36 dagbogsblade, intermezzi, folkedanse, etuder og nocturner (1965-1997)

Eros
– Fem oldgræske og -romerske kærlighedssange uden ord for klaver, op. 42 (1977/97)

b-mol-præludiet. Også fine klangstudier som "Den tilsandede" fuga i fis-mol. Hertil absurde miniaturer – "Det uudslettelige" og antifugaen i a-mol. En psykede-lisk kærlighedserklæring til mesteren fra Leipzig.

Af den korte biografi, som - må man formode - hidrører fra udgiveren, og som bagest i alle fire hæfter gengives enslydende, fremgår det, at der fra Peter Møllers hånd foreligger 2 x "Det gamle flygels fortællinger". Man må tro, at den aktuelt udgivne samling er bd. I, og at det ikke udgivne bd. II refererer til Bachs ditto. Men det oplyses desværre ikke.

Peter Møller var, både som udøver og komponist, fuldblods pianist og fuld-blods organist. Her er ikke tale om en organist, der spiller klaver for sjov (såvel som hans orgelmusik er idiomatisk til fingerspidserne). Alligevel præsenteres man i "Dagbogsblade fra Løgumkloster" stedvis for en mere afmålt og nøgtern kla-

verstil. Dog folder musikken sig smukt ud som i eksempelvis "Procession" og "Veni Creator Spiritus". Og underfundigheden er intakt – her finder man som sidste stykke en "Valse noble", der således kompletter den venlige tanke på Maurice Ravel og hans Schubert-hyldest.

Og sådan er det. Men er man kørt lidt træt i de mangeartede og ofte distancerende titler og evindelige referencer, findes endvidere "Seks Intermezzi", "To etuder for højre hånd" og hæftets sidste stykker, "Tre Nocturner". Fine stykker, dog heller ikke blottet for musikalske hentydninger.

Endelig er udgivet et hæfte reserveret de sensuelle drømmerier i suiten "Eros - Fem oldgræske og -romerske kærlighedssange uden ord", hvor Peter Møller lader sig inspirere af den kvindelige lyriker Sappho fra øen Lesbos, de romerske poeter Martial og Propertius, grækeren Anakreon og til sidst romerske Ovid,

alt indrammet af prolog og epilog. Hvor kirkemusikeren Peter Møller med sin katolske baggrund undertiden følger fodsporene efter Liszt og Messiaen, strejfer pianisten her stier, som tidligere er betrådt af Debussy og Erik Satie. Men denne sanselige musik har format, og der bliver luftet befriende ud med Propertius' poesi, der har lokket ellers sjældent karske og temperamentsfulde toner ud af komponisten.

Bortset fra småting som enkelte ulæselige forslagsnoder og indholdsfortegnelser, der burde være anbragt forrest og ikke bagest i hæfterne, fremstår udgivelserne smukke og med fin nodesats. Der ligger forventeligt et stort, omhyggeligt og ydmygt arbejde bag udgivelsen af disse fire hæfter. Så tak til Lasse Toft Eriksen for at have gjort denne del af Peter Møllers klavermusik tilgængelig.

Orglet i Torsted Kirke.

Opus 1052

6 stemmer, 2 manualer og Pedal

Vekselregistre imellem manualerne.

Th. Frobenius & Sønner Orgelbyggeri A/S

Hammerbakken 20, 3460 Birkerød.

Tlf: 45 87 07 55

PIANOKOMPAGNIET

Pianokompagniet er et team af erfarne klaverstemmere og instrumentmagere.

På vores værksted findes altid et udvalg af brugte istandsatte klaverer og flygler af anerkendte fabrikater, blandt andet nyere brugte japansk producerede Yamaha klaverer og flygler.

SCHIMMEL
PIANOS

Pianokompagniet forhandler Schimmels klaverer og flygler. Schimmel er grundlagt i 1885 og produceres i Braunschweig, Tyskland.

Pianokompagniet ApS · J. P. Larsens Vej 17C · 8220 Brabrand · tlf. 7023 8088 · aar@pianokompagniet.dk

www.pianokompagniet.dk

Organistbladet bringer oplysninger om koncert-rækker, festivals og andre arrangementer. Send gerne oplysninger om din arrangementsrække til organistbladet@doks.dk

DOKS-ARRANGEMENTER

14. april

Bestyrelsesmøde i DOKS

1. maj

Bestyrelsesmøde i DOKS

1.-3. maj

DOKS' årskursus i Svendborg

19.-22. september 2024

23. Nordiske Kirkemusiksymposium i København

FESTIVALER OG KONCERTRÆKKER

KØBENHAVN

1.-29. april

KØBENHAVNS DOMKIRKE
Matine lørdage kl. 12 (Dog ikke 8. april)

3. & 7. april

TRINITATIS KIRKE
Passionskoncerter
3. april kl. 16.30 og 7. april kl. 20

6. april - 8. juni

GRUNDTVIGS KIRKE
Orgelmestre på 1. torsdag i måneden kl. 19.30

10. august - 7. september

GRUNDTVIGS KIRKE
Sommerkoncerter på torsdag kl. 19.30

ROSILDE

18. januar - 15. november

ROSILDE DOMKIRKE
Orgelkoncerter hver 3. onsdag i måneden kl. 17

AARHUS

1.-29. april

SKT. LUKAS KIRKE
Torvedagskoncert hver lørdag kl. 12-12.30.

RANDERS

20. juni - 15. august

SCT. MORTENS KIRKE
Sommerkoncerter hver anden tirsdag kl. 19.30

KURSER

9. juni

Optagelsesprøve til Børnekorakademiets 2-årige efteruddannelse i København med studiestart i august 2023.
www.bornekorakademiet.dk

1. september

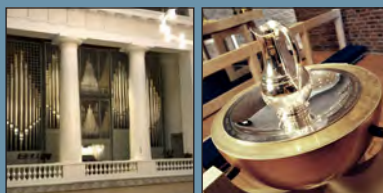
Inspirationsdag for kirkemusikere i Billund Kirke m/ Jim Daus Hjernøe, Tine Fris-Ronsfeld, Povl Christian Balslev, Janne Mark m.fl.
www.haderslevstift.dk/tilmelding

10. november

Optagelsesprøve til Børnekorakademiets 2-årige efteruddannelse i Fredericia med studiestart i januar 2024.
www.bornekorakademiet.dk

FOTOS OG TRYKSAGER

Få et godt tilbud på portræt- eller interiorfotos i kirken eller foreningen.

spotON
communications

www.spoton.dk

NYHED FRA FORLAGET MIXTUR

ALLE TIDERS ORGELMUSIK

STOR NY
KIRKEMUSIKALSK
UDGIVELSE
I TO BIND...

Se mere på
forlagetmixtur.dk
hvor du nu også kan
finde tekster og
musikforslag til
alle kirkeårets
helligdage

- I alt 250 orgelstykker fra renæssancen og frem til vor tid af 121 komponister
- 200 frie værker
- 7 satser fra den skandinaviske bryllupsmusiktradition
- 43 orgelkoraler til kirkeårets højtider
- Original orgelmusik, cembalo-/klaversatser og arr. af instrumentalmusik
- En lang række helt nye bearbejdelser skrevet specielt til denne udgivelse
- Musik både for små og større orgler - med og uden pedal
- Register over anvendelse i kirke året samt en tonearts-oversigt
- Flot indbinding og layout. Stofindbundet med sølvpræg

SAMLET PRIS
1.500,00

FORLAGET
MIXTUR

AARHUS
MUSIK
NODER.DK

DOKS'EN UD AF BOKSEN Af Mikael Garnæs

ÅBENHED PÅ BEGGE SIDER AF GRÆNSEN

Frank Laue, organist ved Dybbøl Kirke, om at være organist i grænselandet

Tysk og dansk kultur og historie er viklet tæt sammen, ikke mindst i Sønderjylland. En af dem der oplever det på nærmeste hånd er organist ved Dybbøl Kirke Frank Laue, der selv kommer fra Tyskland og har boet og arbejdet på begge sider af grænsen. Han er oprindelig teolog med eksamen fra universitetet i Kiel. Da hans daværende kone, som også var teolog, i 1995 fik embede som præst hos det tyske mindretal i Danmark flyttede han med. ”Der var dengang et overskud af præster i Tyskland, og kirken havde indført en regel om, at kun den ene part i et præsteægteskab kunne få en fuldtidsstilling, eller at stillingen skulle deles 50:50. Som min egen protest mod dette droppede jeg præsteseminarieret og tog arbejde i en bank i Flensburg. Jeg fik børn og blev så hjemmegående.”

Han startede atypisk sent med musikken. ”I min barndom havde jeg spillet en smule, men det var først da jeg blev hjemmegående at jeg begyndte på en basisuddannelse som organist i Flensburg som såkaldt C-organist. I 2001 tog jeg PO på Løgumkloster Kirkemusikskole, og to år senere fik jeg jobbet i Dybbøl Kirke, selvom det var et stort spørgsmål for mig, om man ville ansætte en tysker i lige netop Dybbøl! Men de var meget venlige og forhøjede endda kvoten til 100%, da jeg dannede et voksenkor ved kirken. Jeg fik også gennemført en renovering og væsentlig udvidelse af orglet.”

Ved et efteruddannelseskursus i Løgumkloster mødte han Ulrik Spang-Hanssen og Carsten Seyer-Hansen, som opfordrede ham til at studere videre. Det endte med at han tog en kandidateksamen i Aarhus i 2015. ”Når jeg ser tilbage på det forløb er

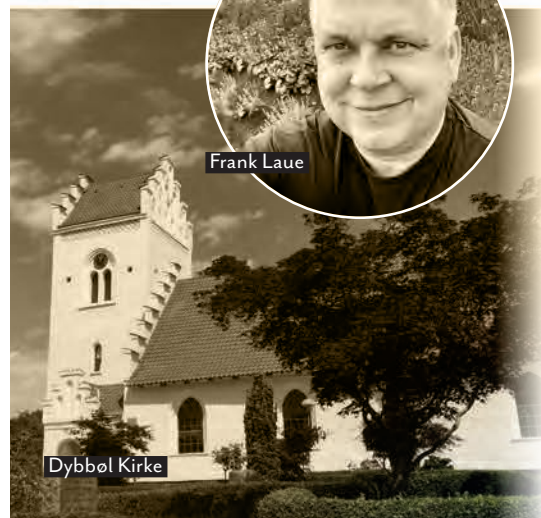
det klart for mig, at det kunne aldrig være sket i Tyskland. Der kræves der eksamen for at få en stilling, og adgangskravene til organistuddannelserne er tårnhøje, dem kunne jeg aldrig have honoreret.”

”I 2014 markerede vi 150-året for Dybbølslaget med en kompositionskonkurrence, hvor danske og tyske komponister blev opfordret til at indsende korværker. Vi udvalgte tre, som blev uropført ved fælleskoncerter med Dybbøl Kirkes vokalensemble og Buxtehude Kammerchor i Dybbøl Kirke, Haderslev Domkirke og Helligåndskirken, Flensburg. Det var sværere at indstudere end vi havde troet, men sangerne var vilde med projektet og tog anstrengelserne i stiv arm. Og der kom det ud af det, som vi havde ønsket, nemlig at vise samarbejdet hen over grænsen trods krige og mange andre konflikter. En dejlig oplevelse.”

Til genforeningsjubilæet i 2020 havde Frank bestilt en kantate hos Christian Præstholm. Kirkens kor var begyndt at indstudere den, da corona-pandemien lukkede alt ned. Og da Frank i mellemtiden var flyttet til Tyskland igen og pendlede til arbejde over grænsen gav det ekstra vanskeligheder. ”Jeg kom op på 65 coronatests, og det var besværligt at navigere mellem de forskellige regelsæt i de to lande. I Tyskland bevarede man f.eks. forbuddet mod sang i kirken og kravet om mundbind væsentligt længere end i Danmark. Men generelt bevæger det dansk-tyske forhold sig i en god retning. Bare i min tid er der kommet meget mere åbenhed fra begge sider.” Og uropførelsen af genforeningskantaten bliver – med tre års forsinkelse – gennemført i juni 2023.

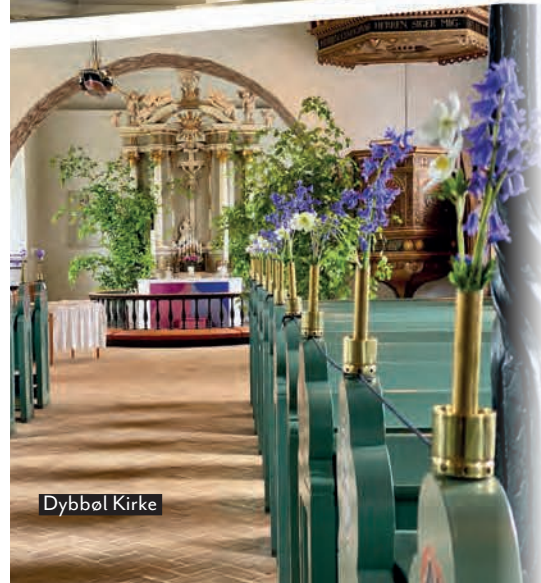
Frank Laue

Dybbøl Kirke

Dybbøl Kirkes orgelfacade fra 1752

Dybbøl Kirke